

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

Cap. I. De delicto non residentiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

LIBER QUINTUS.

Qui est de delictis, eorumque
pœnis canonicis.

CAPUT PRIMUM.

De delicto non residentia.

1.

Pso divino Jure naturali omnes Episcopi & Beneficarii, quibus cura incumbit animarum, obligantur ad residentiam. Id perspicue definitur à Concilio Tridentino sess. 23. cap. 1. de reform. Cum præcepto divino mandatum sit omnibus quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum operum omnium exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera pastoralia munia incumbere; quæ omnia nequaquam præstari & impleri ab eis possunt qui gregi suo non invigilant, neque assunt, sed mercenariorum more deserunt. Cum ergo Episcopi & Parochi teneantur indispensabili vinculo ad ea præstanda quæ sui officii sunt; ea verò recensita per Tridentinam Sanctionem eisdem divino præcepto imposita non possint ab absentibus exhiberi, consequens est ut eodem divino præcepto residere teneantur. Nec verò sufficit si per alios hæc præstent officia. Quicumque enim recipit emolumentum ac mercedem pro officio

officio, suam idem obligat personam ad id officium quod per se præstare possit; nec licet ei onus illud in aliquem transferre, nisi ex rationabili simul & urgente causa.

II. Ista in Episcopatu proprio residendi obligatio ipsos quoque sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales adstringit, ut ibidem declarat Concilium his verbis, *Etiamsi sancta Romana Ecclesia Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia, vel Diœcesi residentiam.* Eodem Tridentino Concilio d. sess. 23. cap. 1. declaratur, posse Episcopos quotannis, sive continuè, sive interruptè, tribus mensibus à suis Ecclesiis abesse sine Superioris licentia, vel Approbatione, modò justa causa subsit. Ut verò possint plusquam tres menses abesse, duo simul requiruntur, justa causa, & licentia seu approbatio, quæ petenda est vel à summo Pontifice, vel à Metropolitano, vel hoc absente, ab antiquiore Suffraganeo: debetque esse in scriptis, & non aliter, ut præcipit Concilium d. cap. 1. Ubi etiam justas causas exponit, quæ sunt Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, evidens Ecclesiæ vel Reipublicæ utilitas. Non tamen requiritur Superiorum licentia quando abscessurus est Episcopus ad aliquod publicum officium Episcopatu suo adnexum, ut quando debet Comitibus Ordinum interesse, aut ad Concilium generale, vel nationale se transferre.

III. Quando ultra tres menses, sive Episcopus, sive Parochus sine Superioris approbatione abfuerit, nullatenus facit fructus suos, sed tenetur pro rata absentia temporis illos sive fabricæ aut cultui Ecclesiæ, sive pauperibus erogare. Prohibetque dicta Tridentina Constitutio tales fructus, cum sint indebiti & malè percepti, condonari, vel remitti, sive in toto, sive in parte: atque ita revocat præcedens ejusdem Tridentini Decretum sess. 6. cap. 1. de reform. quo absentia sex mensium solà quartâ fructuum anni parte multiplicabatur.

IV. Parochis, & quibuscumque aliis Beneficiariis curam habentibus animarum Concilium Tridentinum d. sess. 23. cap. 1. non permittit longiorem quàm bimestrem absentiam, ultra quam si sine legitima causa per Episcopum approbata eis abesse contingat, præter mortale peccatum, ejus apud Deum constituuntur rei, fructus quoque amittunt pro rata temporis absentia. Navarra Manualis cap. 25. num. 121. existimat Parochum ad bimestrem tantum absentiam non opus habere aliqua Superioris approbatione, eique sufficere conscientiam justæ causæ: tum quia de Episcopis nihil aliud requirit ad trimestrem absentiam Concilium Tridentinum, quàm justam ejus causam: tum quia ante Tridentinam Sanctionem ejusmodi licentiæ petendæ non adstringebantur Parochi ad bimestrem in anno absentiam: ergo neque post provisionem Concilii nihil tale ipsis præscribentem. Si quis tamen Parochus sine justa causa etiam minùs duobus mensibus absit, peccabit mortaliter, nisi sit parvi temporis absentia, qualis posset esse quindecim, aut ad summum viginti dierum, sine ulla justa
alioqui

alioqui causa, modò reliquerit idoneum substitutum. Quod verò de Parochis Concilium d. cap. 1. sancit: *Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant; nihil aliud enunciat, quàm ne Parocho licentia abcedendi ultra duos menses indulgeatur, nisi gravi urgente causa: sed nullatenus enunciat licentiam esse petendam pro minori quàm duorum mensum absentia, quanvis ista quoque sit illicita, nisi iusta & urgente causâ nitatur.* Quod verò statutum est de residentia Parochorum, id etiam locum habet in perpetuis eorum coadjutoribus, juxta Lessium.

V. Omnes in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis provisi de Dignitatibus, Canonicatibus, Præbendis ac Portionibus residentiam propter Chorum aliudve publicum Ecclesiæ ministerium requirentibus, non possunt totis singulis annis diutius abesse quàm trimum mensibus, sive continuis, sive interruptis. Qui secus egerint, primo anno hujusmodi absentiae privandi sunt dimidiâ fructuum talis Præbendæ parte: secundo anno, si iterum sic absint, omnibus fructibus quos illo anno lucrari potuissent. Ita constituit Tridentina sessio 24. cap. 12. de reform. Continet verò ista dispositio pœnam ferendam, sed non latæ sententiæ circa fructus, ut docet Navarra cap. 25. num. 121.

V I. Quod autem ad quotidianas distributiones attinet, non est dubium eas amitti ipso jure per absentiam, cum non nisi solis debeantur qui personaliter divinis Officiis interfunt, ut statuit cap. 1. de Cler. non resid. in 6. quo pariter reprobantur & damnantur quæcunque statuta & consuetudines in oppositum: & declaratur eos qui cum absentes fuissent, receperint distributiones, nullatenus earum dominium acquirere, nec facere illas suas, sed ad earum omnium restitutionem teneri, exceptis solis quas infirmitas, aut iusta & rationabilis necessitas corporis, aut evidens Ecclesiæ utilitas excusaret. Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 12. de reform. illam Bonifacii Constitutionem instaurat. Si quis tamen abesse cogatur ad curanda Ecclesiæ cuius est præbendatus negotia ex Capituli commissione, aut omninò involuntariè absit, non solum ex morbo, sed etiam captivitate, excommunicatione injusta, vel injusto exilio, aliave quam culpa non præcesserit necessitate, non est distributionibus privandus. Denique eadem jura in defunctorum anniversariis servari debent quæ in distributionibus quotidianis, ut statuitur d. cap. 1. in fine, de Cler. non resid. in 6.

V I I. Sunt aliquæ legitimæ causæ à residentia dispensantes, quas colligit Navarra d. cap. 25. num. 121. quas Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 29. n. 163. aliq̃ue communiter approbant. Prima est studium Theologiæ ad quinquennium, aded ut asserat Navarra licentiam Episcopi ad hoc non requiri, cum indulgeatur ab ipso Jure, cap. fin. de Magistris, & Concilio Trident. sess. 5. cap. 1. Secunda est studium Juris Pontificii, juxta Abbatem in d.

Qq̃ cap.

cap. fin. & Archidiaconum in cap. 2. de privileg. in 6. Et sanè hoc caput 2. desumptum ex generali Concilio Lugdunensi sub Innocentio I V. sancit eos qui in scholis Jurisprudentiæ student, debere, quanvis absint, fructus integros percipere: tanti æstimat Ecclesia in suis Clericis eruditionem. Ad alias autem scientias, ut illis studens possit absens fructus Beneficii residentiæ percipere, necessaria est Prælati licentia. Cæterum Sanctissimus consultus à Sacra Congregatione Concilii, ut refert Fagnanus in cap. *Super specula*, de Magistr. num. 17. respondit, ordinavitque, non posse dispensari cum Parochis, ut studiorum causâ abesse possint. Tertia, si duo Canonici sint in obsequio Episcopi ad Ecclesiæ utilitatem, cap. *Ad audientiam*, de Cler. non resid. Quod Navarra lib. 3. consil. 11. de præbendis, extendit ad obsequium Cardinalis non Episcopi, ut possit secum habere in ministerium aut consilium pro rebus Ecclesiæ unum saltem tituli sui Canonicum. Quarta obsequium Papæ ad Ecclesiæ pariter utilitatem, cap. *Cum dilectus*, de Cler. non resid. Quinta, legitima licentia ex alia quavis iusta causa, juxta Gloss. in cap. *Inter quatuor*, eodem titulo. Sexta prætenditur causa honesta consuetudo. Talis autem non est censenda, quantumvis multorum annorum decursu invaluerit, per quam sine iusta causa dispensatur cum Clericis per aliquod tempus ab officio residentiæ, ut admonet Navarra, non enim ex levi causa fraudare licet Ecclesiam debito obsequio: non enim datur Beneficium nisi propter officium & sacrum ministerium adnexum.

* VIII. De privata Missæ celebratione temporibus officiorum Chori Panormitanus in cap. *Cum olim*, de sent. & re jud. num. 6. Azorius part. 1. lib. 3. cap. 11. quæst. 19. Augustinus Barbosa ad Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 12. num. 57. Bonac. tract. de his quæ ad Divin. Offic. recit. pertin. disp. 2. quæst. 5. §. 4. num. 1. Riccius in praxi distributionum, decis. 492. num. 2. ubi allegat decretum sacre Congregationis Cardinalium, alique Canonum peritissimi asserunt, Canonicum celebrando Missam etiam intra propriam Ecclesiam, non posse recipere distributiones ejus vel earum Horarum, quarum tempore celebravit, nisi id fiat ex rationabili causa, approbante Prælato, puta ob supervenientem advenarum Processionem, aut sublimis dignitatis personam. Foret enim perniciosi exempli, si pecuniam laborantibus in Choro destinatam, prætextu Missæ quæ in aliam remitti horam posset, liceret aliud transferre pro solatio privatæ personæ, quæ mallet suis commodis consulere cum diminutione publici cantus, propter quem instituta sunt distributiones.]